

NEONILA ROMANOWA
Kijów

Język polski i studia polonistyczne na Kijowskim Uniwersytecie Sławistycznym

Jedną z uczelni wyższych na Ukrainie, na której istnieje osobna katedra polonistyki i polonistyka jako samodzielny kierunek, jest Kijowski Uniwersytet Sławistyczny, utworzony w 1993 r. (obchodzący w 2008 r. swoje 15-lecie). Ta nowa placówka powstała pod egidą Akademii Nauk Ukrainy jako instytucja przede wszystkim sławistyczna (w szerokim pojmowaniu terminu „sławistyka”, dotyczącym poza filologią również szerokiego spektrum nauk humanistycznych). Kijowski Uniwersytet Sławistyczny z czasem rozszerzył sferę swojej działalności, jednak polonistyka językoznawcza od początku była obiektem specjalnej uwagi kierownictwa zakładu, a z czasem otrzymała nowe bodźce do dalszego rozwoju. Przyczyniły się do tego wzrastająca popularność języka polskiego i zapotrzebowanie na jego znajomość wśród ludności ukraińskiej, a przede wszystkim — polskiej (przypomnijmy, że polska mniejszość narodowa na Ukrainie zajmuje pod względem liczebności, po mniejszości rosyjskiej, drugie miejsce), co spowodowało wzrastanie liczby kandydatów zgłaszających się na studia polonistyczne. A ograniczona rekrutacja do grup polonistycznych na Kijowskim Uniwersytecie im. T. Szewczenki (jedna grupa rocznie w ilości 10—12 osób) sprawiła, że liczba chętnych do nauki języka polskiego na Kijowskim Uniwersytecie Sławistycznym rośnie z roku na rok. Wystarczy zaznaczyć, że liczba studentów, studiujących polonistykę na tym Uniwersytecie wynosiła w ostatnich latach ponad 100 osób. W latach 2006—2007 było ich ok. 150, w 2007—2008 — ok. 130; rekordowym był rok 2005—2006, kiedy liczba studentów na polonistyce sięgała 200. Jest oczywiste, że pod koniec nauki ta liczba zmniejszała

się, absolwentów było mniej niż przystępujących do nauki. Dzieje się tak dlatego, że w katedrze z całą odpowiedzialnością traktowana jest kwestia jakości nauczania, poważnie podchodzi się do programu magisterskiego. Nie wszystkim udaje się sprostać tym wymaganiom, więc dyplomy (licencjata, magistra, specjalisty) otrzymuje tylko pewna część osób podejmujących studia¹. Absolwenci dostają pracę w firmach, instytucjach państwowych, szkołach średnich i na uczelniach wyższych (w tym i na Uniwersytecie Slawistycznym, gdzie absolwenci studiów polonistycznych pomogli katedrze rozwiązać problemy kadrowe). Wzrastające zapotrzebowanie na tłumaczy, pracowników firm, wydawnictw, różnego typu uczelni były widoczne także podczas rekrutacji kandydatów na polonistykę w roku akademickim 2007/2008 (liczba ich na I roku nauczania wyniosła ok. 40).

Taka liczba studentów w ostatnich latach wymagała nowych form organizacyjnych i w lutym 2005 r. została stworzona Katedra Polonistyki (w obrębie Instytutu Slawistyki Kijowskiego Uniwersytetu Slawistycznego) — najpierw w postaci dwu sekcji, które wkrótce zostały połączone w jednej placówce — Katedrze Polonistyki. Kierownikiem Katedry w latach 2006—2007 był dyrektor Instytutu Filologii Polskiej Akademii im. J. Długosza w Częstochowie prof. dr K. Czajkowski. Po jego przejściu do pracy w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej na Białorusi kierownictwo Katedry powierzono autorce tego omówienia. Do obowiązków Katedry, poza kształceniem kadry polonistycznej, należy również prowadzenie lektoratów języka polskiego dla innych kierunków Uniwersytetu — ekonomii, historii, stosunków międzynarodowych i in. Stworzenie samodzielnej Katedry Polonistyki na Uniwersytecie sprzyjało optymalizacji pracy. Przede wszystkim rozwiązany został problem kadry nauczycielskiej Katedry. W katedrze, obok doświadczonych wykładowców o wysokich kwalifikacjach (członkowie Akademii Nauk, doktorzy habilitowani, doktorzy), pracują młodzi magistrowie, najlepsi absolwenci Uniwersytetu, którzy doskonałą znajomość języka na corocznych kursach na uczelniach w Polsce (Lublin, Kraków, Warszawa i in.). W Katedrze prowadzone są szkolenia metodyczne młodych wykładowców; kształci się naukowe kadry w dziedzinie polonistyki językoznawczej.

W latach 2005—2008 w pracach Katedry brali udział również profesoria wyższych uczelni polskich, np. wspomniany już dr K. Czajkowski i inni wykładowcy z Wydziału Filologii Polskiej Akademii im. J. Długosza w Czę-

¹ W roku akademickim 2005/2006 np. na Uniwersytecie Slawistycznym dyplomy magistra otrzymały 34 osoby, specjalisty — 25; w następnych latach prace magisterskie i dyplomowe napisało i obroniło ok. 25 osób.

stochowie. Wykłady i seminaria z gramatyki historycznej języka polskiego i historii języka polskiego prowadzili wykładowcy z Instytutu Języka Polskiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach: prof. dr hab. Jolanta Tambor, prof. dr hab. Danuta Ostaszewska, dr hab. Ewa Sławek, dr hab. Artur Rejter. Zajęcia te kończyły się zaliczeniami rygorowymi i egzaminami przeprowadzanymi przez polskich profesorów.

Prace dyplomowe i magisterskie pisane są (i recenzowane) pod kierownictwem znanych fachowców o wysokich kwalifikacjach, np. członka Akademii Wyższej Szkoły dr hab. J.L. Bułachowskiej, pracowników Instytutu Językoznawstwa im. O.O. Potebni Akademii Nauk Ukrainy dr hab. N.G. Ozerowej, dr Ł.M. Łazarenko, wykładowców innych uczelni wyższych, np. prof. dr. hab. M.A. Bricyna, dr W.G. Domnicz.

Polonistyka jako nauka i jako kierunek kształcenia zawodowego na uczelniach Ukrainy aktywnie się rozwija, zgodnie z nowymi tendencjami w życiu politycznym, kulturowym i ekonomicznym Ukrainy, dla której coraz większą rolę odgrywa przyjazny dla niej kraj — Polska. Znakiem tego rozwoju jest też działalność polonistyki na Kijowskim Uniwersytecie Sławistycznym.

Prof. dr Neonila Romanowa — kierownik Katedry Polonistyki na Kijowskim Uniwersytecie Sławistycznym, wykładowca na polonistyce tejże uczelni. Wykłada językoznawcze przedmioty polonistyczne, gramatykę opisową, dialektologię, kulturę języka.